

ромите налага **въпросът за взаимоотношението между социалния и етническият характер на циганската общност** да се постави на по-друга основа, в сравнение с почти всички други етнически формирования в историята на човечеството. Едва ли е нужно да се подчертава изрично, че социалното положение на циганите, свързано с “дънните” измерения и определения на обществото, са давали и продължават да дават своето отражение върху етническата природа на ромите. Както и обратното, че етническата природа на циганите и по-точно особеностите на техния бит, душевност и култура (взети в това число и в техните психо-характерологични и темпераментни страни и момент) също са оказвали и оказват влияние върху социалния портрет на ромите.

По-конкретно, става дума за това, че върху социалния портрет на циганите не могат да не оказват едно или друго влияние тяхната емоционална активност и реактивност; силното сцепление на личното им настроение с това на групата и формираният на тази основа ингрупов фаворитизъм, лекотата, с която ромите посрещат промените в своето битие, съградено в хилядолетните им терзания в търсене на щастие далеч от прародината, в други страни и други обществени системи; ярката изявеност и в стратегията, и в тактиката на поведенската им реализация на пластичност, гъвкавост, приспособимост към обстоятелства, нрави, традиции и прочее в “полето” на които винаги се съхранява една преданост към изконното, циганското, към извечното, към онова, което по силата на социално-историческото наследяване е получено от техните предци.

Тоест, характерът и интелектуалният потенциал на циганите - и като личности, и особено като етническа общност - са продукт и последица от дългото и противоречиво стикване и преплитане между икономически, социално-политически, психични, религиозни, етнокултурни и други условия, фактори и причини. При това не само на границите на обичайното съществуване, особено пък в пределите на собствената им родина, но и при нетрадиционни, неординерни условия и обстоятелства, - и то съществуващи и функциониращи в “чужда” страна, сред “чужд” народ.

В тази насока на мислене и разсъждения вече неиз-